[2023] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1139

ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਆਦਿ।

ਬਨਾਮ

ਚੁੱਡਾਮਨੀ, ਪਰਮੇਸ਼ਵਰਨ, ਅਈਅਰ ਅਤੇ ਏ.ਐਨ.ਆਰ. ਆਦਿ।

(2023 ਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1963-64)

ਜੁਲਾਈ 17, 2023

[ਜੇ.ਬੀ. ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ ਅਤੇ

ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਕੁਮਾਰ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਕੇਂਦਰੀ ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, *2017* – ਧਾਰਾ *69* – ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਸੰਮਨ – ਤਲਬ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ *438*, ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ - ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ - ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ*:* ਜੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਧਾਰਾ *69, 2017* ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ *438*, ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ - ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਅਕਤੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ *226* ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ *69 (1), 2017* ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ - ਇਹ, ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸੀ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੰਮਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਅਕਤੀ ਧਾਰਾ *438* ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. - ਜੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਿੱਟ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ - ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ *8* ਹਫਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਿਰਣਾਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਦੋ ਹੋਰ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੇ ਕਿਸੇ ਸ਼ੰਕਾ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੋਵਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ - ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ 'ਤੇ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ - ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, *1973* – ਧਾਰਾ *438* - ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ - ਧਾਰਾ *226* – ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਐਕਟ, *1944* – ਐਸ.*145* – ਵਿੱਤ ਐਕਟ, *1994* – ਐਸ.*83*.

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ - ਧਾਰਾ *226* - ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ - ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ*:* ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਲਈ ਆਰਟੀਕਲ *226* ਦੇ ਤਹਿਤ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੰਜਮ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ - ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਵਿੱਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅੰਤਰ ਹੈ

ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ - ਪਰਮਿਟ ਦੀ ਰਿੱਟ ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਫਰਜ਼ਾਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਵੇਗੀ - ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੋਈ ਪਰਮਿਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ - ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ *226* ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਿੱਟ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇ ਅਤੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਵੇ ਕਿ ਰਿੱਟ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦਾ ਕੇਸ ਡਿੱਗਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਸਾਧਾਰਣ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਤਹਿਤ।

ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ **(1994) 3** ਐਸਸੀਸੀ **569: [1994] 2** ਐਸਸੀਆਰ **375 –** ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ।

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਪਦਮ ਨਰਾਇਣ ਅਗਰਵਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ। **(2008) 13** ਐਸਸੀਸੀ **305 : [2008] 14** ਐਸਸੀਆਰ **179 -** ਭਰੋਸੇਯੋਗ**.**

ਪੀ.ਵੀ. ਰਮਨ ਰੈਡੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ **(2021) 2** ਐਸ**.**ਸੀ**.**ਸੀ**. 784 -** ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

[2008] 14 ਐਸਸੀਆਰ **179**	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ	ਪੈਰਾ **13**
[1994] 2 ਐਸ**.** ਸੀ**.** ਆਰ**. 375**	ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ	ਪੈਰਾ **17**
(2021) 2 ਐਸਸੀਸੀ **784**	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ **18**

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2023 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1963-1964.

ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 24.12.2018 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ 2018 ਦੇ ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ.ਏ ਨੰਬਰ 11010 ਅਤੇ 11076 ਵਿੱਚ।

ਕਾਨੂ ਅਗਰਵਾਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੀਪਨਵਿਤਾ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ, ਮਾਧਵ ਸਿੰਘਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ

ਕੇ. ਐੱਮ. ਨਟਰਾਜ, ਏ. ਐੱਸ. ਜੀ., ਆਰ. ਪੀ. ਗੁਪਤਾ, ਮੁਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਮਾਰੋਰੀਆ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਸਿੰਘ I, ਵੀ. ਬਾਲਾਜੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੰਜੁਲਾ ਗੁਪਤਾ, ਸ਼ੈਲੇਸ਼ ਮਾਦੀਆਲ, ਸ਼ਰਥ ਨੰਬੀਆਰ, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਵਕੀਲ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

ਆਰਡਰ

1.ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ

2.ਨਿੱਜੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ (ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾਵਾਂ) ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦੇ ਮੁਵੱਕਿਲ ਪਿਛਲੇ ਲਗਭਗ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਉਸ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ

3. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਾਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਸਹਾਇਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।

4. ਅਸੀਂ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਕਾਨੂ ਅਗਰਵਾਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

5. ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਐਕਟ, 1944 (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ "ਐਕਟ 1944") ਦੀ ਧਾਰਾ 145 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ 31.10.2018 ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿੱਤ ਐਕਟ, 1994 ਦੀ ਧਾਰਾ 83 ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਟੈਕਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 70 ਦੁਆਰਾ ਸੇਵਾ ਟੈਕਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, 2017 (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ "ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ 2017") ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੈਸਰਜ਼ ਅਈਅਰ ਐਂਟਰਪ੍ਰਾਈਜ਼ ਮੁੰਦਰਾ ਕੱਛ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੇ ਮਕਸਦ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੀ ਕਥਿਤ ਚੋਰੀ/ਵਿੱਤ ਐਕਟ 1994 ਅਤੇ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ 2017 ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ।

6. ਸੰਮਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਅੰਤ 'ਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਸੀ।

7. ਉਪਰੋਕਤ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋ ਰਿੱਟ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 2018 ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 11010 ਅਤੇ 2018 ਦੀ 11076

ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਦੋਵੇਂ ਰਿੱਟ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ 24.12.2018. ਦੇ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਵਾਦਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

> *"7.* ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਸਵੈਇੱਛਤ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਜਿੱਥੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਿਓ। ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਇਸ ਨੂੰ *8* ਹਫਤਿਆਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਜੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਖਦਸ਼ੇ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਦੋ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਹੋਰ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ *11/01/2019* ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਬੰਧਤ ਥਾਣੇ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣਗੇ।ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ *11/01/2019* ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਬੰਧਤ ਥਾਣੇ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣਗੇ।
>
> ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਧੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ"

8. ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ।

9. ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 29.04.2019 ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅੱਠ ਹਫਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

10. ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ 14 ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਸਿਰਫ ਇਕ ਵਾਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੋਈ ਵੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਹੁਣ 5 ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਜੇ ਵੀ ਲੰਬਿਤ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਵਿਭਾਗ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾ ਸਕੇਗਾ ਕਿ ਕੋਈ ਚੋਰੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਆਦਿ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

11. ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਰਿੱਟ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸੰਮਨ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣਗੇ।

12. ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਚਰਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਿੱਟ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਇਸ ਲਈ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਕੋਲ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹਨ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਧਾਰਾ 132 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਜਾਂ ਕਲਾਜ਼ (ਬੀ) ਜਾਂ ਕਲਾਜ਼ (ਸੀ) ਜਾਂ ਕਲਾਜ਼ (ਡੀ) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ ਦੀ ਧਾਰਾ (i) ਜਾਂ (ii) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੈ।

13. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਪਦਮ ਨਰਾਇਣ ਅਗਰਵਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਹੈ। (2008) 13 ਐਸਸੀਸੀ 305, (ਜੋ ਕਸਟਮ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਸਟਮ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੀ) ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਅਕਤੀ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ।

14. ਪਦਮ ਨਰਾਇਣ ਅਗਰਵਾਲ (ਸੁਪਰਾ) ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਜੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣਾ ਆਦਿ,

ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਬੇਅਸਰ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਬੇਲੋੜੀਆਂ ਅਤੇ ਅਰਥਹੀਣ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ।

15. ਪਦਮ ਨਰਾਇਣ ਅਗਰਵਾਲ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 44 ਅਤੇ 45 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ:

> *"44.* ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ *108* ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਸਚੇਤ ਅਤੇ ਸਚੇਤ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਚ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਅਨਸਾਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਸਟਮ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਇੱਥੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਕੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਸਟਮ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ *(*ਇਸ ਵਿਚ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ*)* ਵਿਰੱਧ ਕੋਈ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ *10* ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅਗਾਊਂ ਨੋਟਿਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
>
> *45.* ਸਾਡੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ, ਜਾਇਜ਼ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਗਰਬਖ਼ਸ਼ ਸਿੰਘ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਇਹ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਸਟਮ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ, ਦਸ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਲਗਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਸ਼ਰਤ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦਆਰਾ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਕਸਟਮ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। *" (*ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ*)*

16. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ, 2017 ਦੀ ਧਾਰਾ 69 ਤਹਿਤ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1908 ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ। ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਇਸ ਲਈ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ, 2017 ਦੀ ਧਾਰਾ 69 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਅਕਤੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ। ਤਲਬ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੇ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਬਿਲਕੁਲ ਇਹੀ ਕੀਤਾ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ, 2017 ਦੀ ਧਾਰਾ 69 (1) ਦੁਆਰਾ

ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ, ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਦੀ ਕੁੰਜੀ ਹੈ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਹੈ, ਸੰਮਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਅਕਤੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

17. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (1994) 3 ਐਸਸੀਸੀ 569 ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਾ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14, 19 ਅਤੇ 21 ਤਹਿਤ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੰਜਮ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਮੰਡਮਸ ਦੀ ਰਿੱਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਪਰਮਿਟ ਦੀ ਰਿੱਟ ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਫਰਜ਼ਾਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੋਈ ਪਰਦਾਮ ਦੀ ਰਿੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਦੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਿੱਟ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇ ਅਤੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਵੇ ਕਿ ਕੀ ਰਿੱਟ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦਾ ਕੇਸ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਸਾਧਾਰਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਰਿੱਟ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਪਰਮਿਟ ਦੀ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਉਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕ ਰਿਹਾ ਹੈ।

18. ਉਪਰੋਕਤ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਆਖਰਕਾਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 27.05.2019 ਦੇ 2019 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੱਟੀ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸੀ.ਆਰ.ਐਲ.) ਨੰਬਰ 4430 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਪੀ.ਵੀ. ਰਮਨ ਰੈਡੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 4764 2019 ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ 18 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2019 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕੁਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਉਕਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ

ਅਦਾਲਤ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ, 2017 ਦੀ ਧਾਰਾ 69 (1) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 132 ਵਿੱਚ ਵੇਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕੁਝ ਗਲਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਆਈ। ਅਸੀਂ ਇੱਥੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ:-

> *"34.* ਜੇ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ, *2017* ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਕੋਡ ਹੈ *(1)* ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੰਮ, *(2)* ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ *(3)* ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ, ਤਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਜੋ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਦੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਤੋਂ ਹੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ, *2017* ਦੀ ਧਾਰਾ *69 (1)* ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਕੋਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹਨ, ਜਿਸ ਨੇ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਸੰਗਿਆਯੋਗ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ *132* ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ *(1)* ਦੀ ਧਾਰਾ *(ਐਫ)* ਤੋਂ *(ਐਲ)* ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਗੈਰ-

ਸੰਗਿਆਯੋਗ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ, *2017* ਦੀ ਧਾਰਾ *69 (1)* ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ।

35. ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ, *2017* ਦੀ ਧਾਰਾ *69 (1)* ਤਹਿਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਿਰਫ ਸੰਗਿਆਯੋਗ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ, ਧਾਰਾ *69* ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ *(2)* ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ *24* ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ *24* ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ, *2017* ਦੀ ਧਾਰਾ *69* ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ *(2)* ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ, *2017* ਦੀ ਧਾਰਾ *132 (5)* ਨਾਲ ਸਹਿ-ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜੋ ਸਿਰਫ ਸੰਗਿਆਯੋਗ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ।

36. ਪਰ ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ, *2017* ਦੀ ਧਾਰਾ *69* ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ *(3)* ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ *(ਏ)* ਅਤੇ *(ਬੀ)* ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸੰਗਿਆਯੋਗ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ "ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ" ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ ਉਪ-ਧਾਰਾ *(3)* ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਸਿਰਫ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਗੈਰ-ਸੰਗਿਆਯੋਗ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ

ਅਪਰਾਧ। ਉਪ-ਧਾਰਾ *(3)* ਦੀ ਧਾਰਾ *(ਏ)* ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦੋ ਵਿਕਲਪ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਖੁਦ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣਾ ਜਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜਣਾ, ਧਾਰਾ *(ਬੀ)* ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਸਹਾਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ *(ਜੀਐਸਟੀ)* ਨੂੰ ਥਾਣੇ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਗੈਰ-ਸੰਗਿਆਯੋਗ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ। *37.* ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ, *2017* ਦੀ ਧਾਰਾ *69 (1)* ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਗੈਰ-ਸੰਗਿਆਯੋਗ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ, *2017* ਦੀ ਧਾਰਾ *69* ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ *(3)* ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ, ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜਣ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸੰਗਿਆਯੋਗ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸੰਗਿਆਯੋਗ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ, *2017* ਦੀ ਧਾਰਾ *132* ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਧਾਰਾ *69* ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ *(1)* ਅਤੇ *(3)* ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਸਮਾਨਤਾ ਹੈ।

38. ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ, *2017* ਦੀ ਧਾਰਾ *69* ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੁਸ਼ਕਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ *69* ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ *(1)* ਅਤੇ *(2)* ਜੋ ਸੰਗਿਆਯੋਗ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, "ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਸਿਰਫ ਧਾਰਾ *69* ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ *(3)* ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਸੰਗਿਆਯੋਗ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਗੈਰ-ਸੰਗਿਆਯੋਗ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ।

39. ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ, *2017* ਦੀ ਧਾਰਾ *132* ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ *(4)* ਦੇ ਤਹਿਤ, ਧਾਰਾ *132 (1)* ਦੀ ਧਾਰਾ *(ਏ)* ਤੋਂ *(ਡੀ)* ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸੰਗਿਆਯੋਗ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ, *2017* ਦੀ ਧਾਰਾ *67 (10)* ਤਲਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਤਲਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਸੋਧ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿ "ਕਮਿਸ਼ਨਰ" ਸ਼ਬਦ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ, *2017* ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ *165 (5)* ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੇ "ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਥਾਂ ਲਵੇਗਾ।

40. ਇਸ ਲਈ, *(1)* ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਕਿ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ, *2017* ਦੀ ਧਾਰਾ *69 (1)* ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੰਗਿਆਯੋਗ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਪਰ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ, *2017* ਦੀ ਧਾਰਾ *69 (3)* ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸੰਗਿਆਯੋਗ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ *(2)* ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਜੀਐਸਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ, *2017* ਦੀ ਧਾਰਾ *67 (10)* ਤਹਿਤ ਤਲਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀਆਰਪੀਸੀ, *1973* ਦੀ ਧਾਰਾ *165* ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਧੀਕ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ *41* ਅਤੇ *41* ਏ ਤਹਿਤ ਗੁੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੇ।

41. ਹਾਲਾਂਕਿ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ, ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ, *2017* ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਰਗਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਹੋਰ ਸਥਾਨ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਉਹ ਹਨ *(1)* ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ, *2017* ਦੀ ਧਾਰਾ *67 (10)* ਅਧੀਨ ਤਲਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ, *(2)* ਗੈਰ-ਸੰਗਿਆਯੋਗ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ *69* ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ *(3)* ਅਧੀਨ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ, *(3)* ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਧਾਰਾ *132 (4)* ਵਿੱਚ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ, *2017* ਵਿੱਚ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ, *2017* ਦੀ ਧਾਰਾ *132 (1)* ਦੀ ਧਾਰਾ *(ਏ)* ਤੋਂ *(ਡੀ)* ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਗੈਰ-ਸੰਗਿਆਯੋਗ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਤੇ *(4)* ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ, *2017* ਦੀ ਧਾਰਾ *70 (2)* ਵਿੱਚ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ *193* ਅਤੇ *228* ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਕਿ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ, *2017* ਦੀ ਧਾਰਾ *69 (3)* ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ *41* ਅਤੇ *41* ਏ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਗਈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀਮਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਹਟ ਸਕਦੇ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ *41*-ਏ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ *(ਸੋਧ)* ਐਕਟ, *2008* ਦੀ ਧਾਰਾ *6* ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ *41* ਏ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ *(3)* ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਪੇਸ਼ੀ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਸੰਮਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਦਰਅਸਲ, ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ 'ਤੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਡਿਊਟੀ

ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ *41* ਏ *(1)* ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਕਿਸੇ ਸੰਗਿਆਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਲਈ ਬੁਲਾਉਣਾ, ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ *70 (1)* ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਧਾਰਾ *69 (1)* ਜੋ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਉਹ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਅ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜੋ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ *41* ਅਤੇ *41* ਏ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ *70 (1)* ਸੰਕਟਕਾਲੀਨ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦੀ ਹੈ।

42. ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਉਸਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੰਗਿਆਯੋਗ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ *41* ਅਤੇ *41* ਏ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

43. ਪਰ, ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ *41* ਏ *(3)* ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪੂਰੀ ਅਟੱਲ ਗਰੰਟੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਪੇਸ਼ੀ ਦੇ ਨੋਟਿਸਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਖੁਦ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ *41* ਏ *(3)* ਤਹਿਤ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨਾ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ *41* ਏ *(3)* ਅਤੇ ਸੀਜੀਐਸਟੀ ਐਕਟ, *2017* ਦੀ *69 (1)* ਵਿਚਕਾਰ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ *41* ਏ *(3)* ਦੇ ਤਹਿਤ, "ਕਾਰਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ", ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਾਏ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਧਾਰਾ *69 (1)* "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ. "ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ" ਅਤੇ "ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ" ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਅੰਤਰ ਹੈ।

19. ਅਸੀਂ ਅਜੇ ਵੀ ਦੋਵਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ। ਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ।

20. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਦੋਵੇਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ 24.12.2018 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਂਝੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

21. ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ, ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ ਅਪੀਲਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰ
(ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ: ਸ਼ੇਵਲੀ ਮੋਂਗਾ, ਐਲਸੀਆਰਏ)

ਬ੍ਦਾਅਵਾ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ/ਨਿਆਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ/ ਨਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

Yadwinder Singh
Enrl. No. P/956/2016